

ρυνθείσα διὰ τοῦ οἴνου κατέληθε καὶ κρούση τὴν κεφαλὴν τοῦ ὑπὲρ τὴν πλάστιγγα ἀνδριάντος. Ὅστις δὲ ἠδύνατο νὰ χύσῃ ὀλιγώτερον ἐκ τοῦ οἴνου ἢ τοῦ ὕδατος τοῦ καὶ νὰ κρούσῃ μὲ μεγίστην δύναμιν διὰ τῆς πλάστιγγος τὸν ἀνδριάντα ἐλογίζετο νικητῆς· ἐπαίζον δὲ καὶ ἄλλα διάφορα παίγνια πρὸς διασκέδασιν καὶ τέρψιν. Οὕτω δὲ οἱ Ἕλληνες διῆγον ἐν τοῖς συμποσίοις πίνοντες, παίζοντες καὶ εὐθυμοῦντες· ὅτε δὲ ἦτο καιρὸς νὰ διαλύσῃσι τὸ συμπόσιον, τότε ἐσπεύδον Ἐρμῆ τῷ προστάτῃ τοῦ ὕπνου, καὶ εἶτα μετέβαινον εἰς τὰς οἰκίας, ἵνα κοιμηθῶσιν, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ Ὅμηρου ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ. Μετὰ τὸ τέλος ὅμως τῆς ἐστιάσεως καὶ τοῦ συμποσίου πλείστοι τῶν προσκεκλημένων συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν ἀγλητρίδων καὶ ψαλτριῶν ἐβάδιζον εἰς τὰς οἰκίας τῶν παρθένων, ὧν ἠρῶντο, καὶ διηγουκτέρευον· τοῦτο ἐλέγετο κῶμος. Οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουσαν τὰς ἐστιάσεις καὶ τὰ συμπόσια ἑκπαλαί ὡς ἐξαιρετὸν καὶ εὐφρόσυνον διατριβὴν, ὡς δηλοῖ ὁ Ὅμηρος παρρησιάζων τὸν Ὀδυσσεῖα λέγοντα.

Οὗ γὰρ ἐγωγε τε φημιτέλει χαριέστερον εἶναι ἢ εἶ· εὐφροσύνη μὲν ἔχη κατὰ δῆμον ἅπαντα, δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκούαζονται αἰοῖδου ἡμενοι ἐξείης, παρὰ δὲ πλήθυσι τράπεζαι σίτων καὶ κρειῶν, μέθη δ' ἐκ κρατῆρος ἀφύσσωσιν εἰνοχῆς φορέσει τὰς ἐγχεῖη δυσάεσιν.

Ὅδυσ. I. 5.

Ἐγραφον Ἀθήνησιν κατὰ μῆνα Ἰούνιον 1877.

B. Γ. ΒΥΘΟΥΚΛΑΣ.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΙΣ ΤΑ ΠΕΡΙ

ΕΔΓΑΡΔΟΥ ΚΥΙΝΕΤΙΟΥ.

Ἦδη θὰ ἐρωτήσωσιν οἱ εὐμενεῖς ἀναγνώσται, μάλλον δὲ αἱ εὐαίσθητοι καὶ φιλοπράγμονες ἀναγνώστριαί πῶς ἐτελείωσε τὸ μυθιστόρημα, τὸ ἔρωτικὸν ἐπεισόδιον τῆς μνηστείας τοῦ φιλοσόφου ποιητοῦ.

Δέον ἐνταῦθα νὰ εἴπωμεν πρὸς τοῦτο ὀλίγα τινα περὶ τῆς πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ ἀγάπης καὶ τοῦ ἀπειριορίστου σεβασμοῦ τοῦ Ἐδγάρδου, καὶ τῆς ὑπακοῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν γεννήσασαν, καὶ τὴν φειδῶ, ἣν συνίστα εἰς τὰς χάριν αὐτοῦ δαπάνας. Τοῦτο ἤδη προήγγειλε τὴν ἐκλεκτὴν καὶ εὐγενῆ φύσιν αὐτοῦ.

Ὡς νέος λεπτῶν καὶ ζωηρῶν ἅμα αἰσθημάτων ἦν ἐπόμενον νὰ ἀλωθῇ τῷ ἔρωτι καὶ εἰκοσαετῆς ὢν, πράγματι ἐτρώθη ὑπὸ τινος πολυθελήτρου μὲν, ἀλλὰ φιλαρέσκου καὶ φιλοπαίγμονος δεσποίνης (donna), ἣτις ἐπὶ πολὺ εἶχεν ὡς ἄθυρμά της τὴν καρδίαν τοῦ νεανίου. Ἀλλὰ κατάρθωσεν ὁ ἠρωϊκὸς νέος νὰ ἐκφύγῃ τὴν Σειρῆνα καὶ εἰς ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, πρὸς ἣν ἐνεπιστεύθη τὰ τῶν ἐρώτων του ἐπεκρότει ἐπὶ τῇ νίκῃ του· «ἐπικροτῶ ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ νίκῃ μου, γράφει ὁ Ἐδγάρδος. Μετεχειρίσθη, ἀληθῶς, πρὸς τοῦτο πῦρ καὶ σίδηρον.»

Τὰ οἰκονομικὰ τῆς οἰκογενείας του ἦσαν ἀνθηρὰ καὶ ἀφοῦ ἐφοίτησεν ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὴν ἐν Παρισίοις σχολὴν τῶν τεχνῶν, δεκαεπταετῆς ἐδέχθη θέσιν, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν γονέων του, πρῶτον μὲν παρὰ τινι Τραπεζίτῃ, εἶτα δὲ παρὰ τῷ εἰσπράκτορι τῆς Γαλλίας, λαμβάνων ἐτήσιον μισθὸν 4200 φράγκων.

Ἀλλ' ὁ προορισμὸς αὐτοῦ, ἡ κλῆσις του δὲν ἦτο τοῦ νὰ καταστρώνη ἀριθμοὺς καὶ νὰ ποιῇ καλλιγραφημένα στοιχεῖα. Ἦτο ποιητῆς, ἦτο φιλόσοφος, καὶ αἱ δύο θεότητες, ἡ Ποίησις καὶ ἡ Φιλοσοφία, δὲν βραδύνουν νὰ ἐκδηλωθῶσι.

Παρήτησε τὸ γραφεῖόν του καὶ παρεδόθη εἰς μελέτας καὶ εἰς στιχογραφίαν. Πρῶτον ἔργον του ὅπερ ἐδημοσίευσεν (τὸ 1822 ὑποθέτομεν) ἦσαν αἱ *Πινακίδες τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου* (Tablettes du Juif Errant) οἰονοεὶ προοιμίον τι τοῦ μετὰ ταῦτα συγ-

γράμματός του Ashaverus, έργου μὲν ὅλως νεανικοῦ, ἀλλ' ὅπερ ἤρесе τότε μεγάλως εἰς τὸ κοινὸν καὶ εἰς τινὰς ἔτι σπουδαίους ἀνδράς. Γενόμενος ἐμβριθέστερος μετὰ ταῦτα, ἤρξατο τῆς μελέτης καὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ περιωνύμου συγγράμματος τοῦ Ἐρδέρου (Herder) Ἰδέαι περὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐνθαρρυνθεὶς εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Cousin καὶ ἄλλων σοφῶν ἀνδρῶν μετέβη εἰς Γερμανίαν καὶ ἀποκατέστη εἰς Ἐίδελμέργην πρὸς περαιοσιν τῶν σπουδῶν του, φέρων συστατικὰς ἐπιστολάς, ἰδίως πρὸς τὸν σοφὸν Κρεύζερν (Creuzer).

Διατρίβει αὐτόθι ἀπὸ τοῦ 1826 μέχρι τοῦ 1828 καὶ εἰς τοῦ Κρεύζερου γνωρίζει τὴν οἰκογένειαν τοῦ διαμαρτυρομένου ἱερέως Κ. Μορέ. Ἐχει οὗτος θυγατέρα γλαυκώπιδα καὶ ξανθὴν ὡς τὰς παρθένους τοῦ Βορρά, περικαλλῆ δὲ καὶ σεμνὴν ὡς ἄγγελον, καὶ πάραυτα ὁ νεαρὸς φιλόσοφος ἀλίσκεται. Μετὰ παρέλευσιν δὲ τινῶν ἐβδομάδων γίνεται καὶ μνηστὴρ τῆς Μίνιας Μορέ. Ἐδεῖ ὅμως ἡ μνηστεία αὕτη νὰ διαρκέσῃ ἑπτὰ ἔτη, ἕως οὗ ὁ μελλόνυμφος τύχη ἐδραίας τινος ἀποκαταστάσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐξελέγη ὁ Ἐδγάρδος ἵνα συνδεύσῃ εἰς Πελοπόννησον τὴν Ἐπιστημονικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Γαλλίας, πληρωθείσης οὕτω μιᾶς τῶν διακαεστέρων εὐχῶν του. «Ἡ Ἑλλάς διὰ τὸν Κιυνέτιον, λέγει ὁ κ. G. Meadiar ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς Revue des deux Mondes (τῆς 1ης Ἰουλίου) ἦτον ἡ ἱερά γῆ ὑπὲρ αὐτῆς συνεμερίζετο ἅπαντα τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μεθ' ὀπόσου ἐνθουσιασμοῦ ὄρμα πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, τὴν Ἑλλάδα τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ποιητῶν, τὴν τοσοῦτον στενωῶς συνδεομένην μετὰ τῆς Ἑλλάδος τῶν ἀνδρείων (πληκκαριῶν)!

Τέλος, τὴν 13 Ἰανουαρίου 1835, ὁ Ἐδγάρδος γράφει ἐκ Βάδης πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, «Ἰδοῦ, μῆτερ φιλτάτη,

ἡ πρώτη ἐπιστολή, ἦν σοὶ γράφω χωρὶς τοῦ νὰ ὑποφέρω καὶ τοῦτο δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀπὸ πότε. Ἐνυμφεύθην ἡ Μίννα εἶναι ἐδῶ, εἰς τὸ πλευρόν μου. . . . Κύκλω ἡμῶν ἔχομεν ἕνα τῶν ὤραιότερων τόπων τῆς γῆς. Ἡ καρδία μου, τέλος, εἶναι ἡσυχος καὶ εὐτυχής. . . .» Ἡ πρώτη αὕτη εὐτυχία διήρκεσε δέκα πέντε ἔτη ὁ δὲ Ἐδγάρδος ἐπέζησε τῆς γυναικὸς του εἴκοσι πέντε περίπου ἔτη, ελθὼν, ὡς προείπομεν, καὶ εἰς δευτέρον γάμον. Ἡ χήρα λοιπὸν αὐτοῦ συνελέξεν εὐλαβῶς καὶ ἐξέδωκε τὰς ἐπιστολάς του, γενομένη οὕτω ἀξία τοῦ μεγάλου καὶ ἐπιφανοῦς ὀνόματος, ὃ φέρεται.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ὡς παρατηρεῖ ὁ προσηρημένος Γάλλος κριτικὸς, εἶναι τι ἀξίον σπουδῆς. Δι' αὐτῶν ἐξηγοῦνται πολλὰ τῶν περιστατικῶν τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου ποιητοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ συγγραφέως τοῦ Ashaverus, τοῦ Προσηθῆως καὶ τοῦ Ναπολιότορος, τριῶν ποιητικῶν ἀμὰ καὶ φιλοσοφικῶν ἐπινοήσεων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Δὲν κτεινόμεθα πλειότερον ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τοῦ ἐξόχου, ὄντως, τούτου ἀνδρός, περατοῦμεν δὲ τὸ ἄρθρον μας διὰ τῆς ἐξῆς παρατηρήσεως, ἣν ἐπιφέρει ὁ κ. Charles Bigot (Revue Litteraire φουλ. 52) «Ἐν τοῖς δυοῖ ἐκδοθεῖσι τόμοις τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Cuinet θέλει ἀπαντήσῃ ὁ ἀναγνώστης εἰκόνας κεχαραγμέναις πετῶντι καλάμῳ, τὰς τοῦ Βίκτορος Οὐγκῶ, τοῦ Οὐίλλεμαιν, τοῦ Γκυζῶ, τοῦ Chateaubriand, τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας καὶ ἄλλων θέλει εὔρει περιέργους κρίσεις περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' οὐχὶ ἐν τούτῳ ἐγκειται τὸ κυρίως σπουδαῖον τῆς ἀλληλογραφίας, ἀλλ' εἰς τὸ παράδειγμα ὅπερ δίδωσι ὁ νεανίας ἐκεῖνος ἀφιερῶν τὴν ὑπαρξίν του εἰς τὴν λατρείαν καὶ τὴν υπεράσπισιν τῶν μεγάλων ἰδεῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχῶν, διὰ τῆς ἐνδεδελεχίας γενναίων προσπαθειῶν καὶ ὑψηλῶν ὁρμῶν.

Οἱ νεοὶ πρὸ πάντων ἀς ἀναγνώσῃ

τὴν ἀλλοιογραφίαν ταύτην τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ εὐχὴ, ἣν ἐκφράζει ἡ κυρία Quinet. Θέλουσιν ἰδεῖ ἐν αὐτῇ, λέγει αὕτη, ὅτι βίος ἐν καλῇ τεθείς ἰσοσταθμία δύναται νὰ συνδυάσῃ διαφόρους δυνάμεις καὶ ὁρμὰς τὸ πάθος καὶ τὸν λόγον, τὴν ποίησιν καὶ τὴν ἐπιστήμην, τὸν λογισμὸν καὶ τὴν ἐνέργειαν, καὶ ὅτι τὸ ἰσχυρότερον στήριγμα τῆς ὑπάρξεως, ἡ δύναμις κατὰ τῆς θλίψεως, ὁ ἀσφαλέστερος φίλος εἶναι ἡ ἐργασία.» Ἐχουσιν ἀνάγκην τοιούτων παραδείγματων πολλοὶ τῶν ἡμετέρων. (*)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΩΠ.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΟΥ ΘΕΩΔΩΡΟΥ

(Συνέχεια, βρα φυλ. ΚΗ').

«Αὐτὸ οὐδὲν ὠφελεῖ, εἶπε γινώσκω τί ὀφείλω νὰ πράξω.» Μόλον τοῦτο ἀμέσως ἐκάλεσε κρύφα τὸν Σαμουήλ, καὶ τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ ἐμπεριεχόμενου τῆς ἐπιστολῆς, μεταφράσας δὲ αὐτὴν ὁ Σαμουήλ, τὸν ἐπληροφόρησε περὶ τῶν κυριωτέρων. Ὁ Θεόδωρος ἠκροάσθη μετὰ προσοχῆς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κάμῃ τινα παρατήρησιν.

Ἐστάλη τῷ κυρίῳ Ῥάσσαμ ἡμίονος ἐν τῶν αὐτοκρατορικῶν ἰππῶνων ὅπως ἐποχηθῇ. Ἐβρέθη πρὸς τὸν τοποτηρητὴν Πριδδ, τὸν διοικητὴν Καμερόν καὶ ἐμὲ ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ καθεσθῶμεν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἡμίονων, ἀλλ' ἡ εὐνοία αὕτη ἀπηγορεύθη τοῖς λοιποῖς αἰχμαλώτοις. Κατὰ τὴν εἰς Μάγδαλα ἐπιστροφὴν μας ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς οἱ ὑπνῆται μας καὶ ὀλίγοι φίλοι, οὓς εἶχομεν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὡς ἀνδρας ἐξελθόντας ἐκ τοῦ μνήματος. Ἐζήτησαμεν τὰς σκηνάς μας, κλινοσκευὰς κλ. καὶ περιεμείναμεν ἀθιμόμως τὴν ἐγγυτάτην κίνησιν τοῦ ἀσταθοῦς δεσπότη.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἅπανσα ἡ φρουρὰ ἔλαβε διαταγὴν νὰ λάβῃ τὰ ὄπλα καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον,

μόνον γέροντες τινες καὶ οἱ συνήθεις φύλακες τῶν δεσμοτῶν, ὠφείλον νὰ παραμείνωσιν ἐπὶ τοῦ ὄρους. Μεταξὺ τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων μετὰ μεσημβρίαν ἐξεργάγη εἰαίος λαίλαψ ἐπὶ τὴν ἄμβαν' ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μᾶς ἐφαίνετο ὅτι ἠκούομεν ἐν τῷ μέσῳ τῶ πατάγον τῆς βροντῆς, τὸν κρότον τηλεδύλων μακρὰν εὐρισκομένων καὶ ἄλλων τινῶν ὡς ὄλωσ πλησίον. Ἄλλοτε ἐνομίζομεν κυρίως ὅτι ὁ θόρυβος, ὃν ἠκούομεν, ἦτο ἐκπυροσκόρπτησις· ἀλλὰ πολὺ ταχέως ἔπρεπε νὰ ὑπογελῶμεν διὰ ταύτην τὴν ἰδέαν, καὶ ἐθαυμάζομεν ὅτι οἱ ἄπαστοι ἤχοι τῆς βροντῆς ἠδύνατο ἐν τῇ ἐξημμένῃ φαντασίᾳ μας νὰ ὁμοιωθῶσιν ὅτ'ω πρὸς τὸν τύφω ἀπλήστως ἐπιποθεύμενον θόρυβον τῆς προσεγγίσεως τοῦ ἐλευθερωτοῦ στρατοῦ μας.

Τὰς τέσσαρας ὥρας ἐπραύθη ὁ ὄμβρος, καὶ τότε πλέον δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἀμφιβολία, ἐπειδὴ ἔφθανεν ἄχρις ἡμῶν καθαρὰ καὶ διακεκριμένη ἡ ἀντήχησις τῶν πυροβολισμῶν. Ἀλλὰ τί συνέβαινε; Οὐδεὶς ἤθελεν ἡ ἠδύνατο νὰ τὸ εἶπῃ. Δις τὴν ἀκόλουθον ὥραν, τὸ χάριεν ἐλελλιά, ἡ ἄσμα τοῦ καλῶς ἤλθες, ἀντήχησεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰσλάμγιε εἰς ἐκεῖνας τῆς ἄμβας, ὅπου τῷ ἀπῆντων ἐν χορῶ; αἱ οἰκογένειαι τῶν στρατιωτῶν. Τότε ὅλαι αἱ ἀμφιβολίαι διελύθησαν. Προφανῶς ὁ βασιλεὺς εἶχε διατάξῃ μίον τῶν μεγαλορρημόνων ἐκείνων σκηνῶν, εἰς αἷ εἶχε συνειθίσῃ. Οὐδεμίαν μάχην εἶχεν ἐπισυμβῆ, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε συναντηθῆ μετὰ τῶν βρεταννικῶν στρατευμάτων.

Ἐκοιμώμεθα βαθὺν ὕπνον, μηδὲν ὑποκτεύοντες περὶ τῆς αἰματηρᾶς πάλης, ἣτις συνέβη ὀλίγα μίλια ἀπὸ τῆς φυλακῆς μας, ὅτε ἀφυπνίσθημεν ὑφ' ἐνόσ οἰκιακοῦ, ὅστις μᾶς εἶπε ταχέως νὰ ἐνδυσθῶμεν καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν παρὰ τῷ κυρίῳ Ῥάσσαμ, διότι ὀλίγω πρότερον ἀφίγησαν ἄγγελοι ἐκ μέρους τῆς Α. Μ. Εὐρομεν, εἰσελθόντες ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ κυρίου Ῥάσσαμ, τοὺς κυρίους Γουαλδμeyer καὶ Φλάδ καὶ

(*) Ὁρα φυλλάδιον ΚΕΓ'.